

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

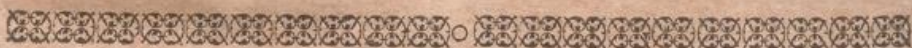
LVIII. Non est obligatorium contra bonos mores præstitum juramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

sive eum, à quo dicta aut scripta nolumur, sunt interpretanda, isque sibi imputet, quod cum facile potuisset, apertius tamen locutus non fuerit, & intentionem vel obligationem, quam alteri imponere voluit, clarius non expresserit. Exemplum est in *Cap. in praesentia. 8. de probat.* ubi quidam professionem suam invalidare volebat ex eo, quod in minori ætate eam emisisset; Verba illa: *in minori ætate*, erant dubia, an in minori ætate infra 14. annos, an verò in minori ætate infra 25. annos significarent: & deciditur esse interpretanda contra proferentem, quod nimirum in minori ætate infra 25. annos professionem fecisset.

Quæres secundo. Quæ Regulae limitationes?

1. Regula non tenet 1mo, quando ex eo, quod actum est, aut aliunde de mente proferentis certò aut verisimiliter constat. 2do. Si interpretatione contra proferentem facta nulla redderetur dispositio: interpretatio enim ita facienda est, ut potius valeat, quam peccat dispositio. *L. quoties. 12 ff. de rebus dubiis. 310.* Si interpretatio contra proferentem facta peccatum involveret. 4to. Quando in votis dubia est rei promissæ quantitas, vovens non ad majorem, sed ad minorem duntaxat partem est astringendus, *Cap. ex parte. 18. de censib.*

REGULA LVIII.

*Non est obligatorium contra bonos mores præstitum
Juramentum.*

Quæres Quis hujus Regulae sensus?

1. Juramentum, quo Jure illicitum & inhonestum promittitur, vel is, cui præstatur, ad liberius peccandum inducitur, invalidum est, & nullam inducit obligationem. Exempla sunt 1mo. Si quis rem suam apud tertium adjecto deposuit Juramento, quod, quamvis depositarius re abuteretur, remque dolose destrueret, actione tamen depositi

contra eum agere noller, Juramento non tenetur, eò quod ad peccandum inducat depositarium. 2do. Qui patrem suum occisurum, aut si eum non occideret, alteri centum se numeraturum juravit, in casu quo non occidit, centum solvere non obligatur. 3^{io}. In *Capitul. quintavallis. 23. de Jurjur.* inter quasdam vicinas jurgia versabantur: maritus unius Juratò promisit, quod si adhuc semel à sua uxore

uxore & filiabus injuriarentur, illis, rem repudiaret, filiasque ex hæredaret: quamcunque peterent, dare vellet satisfactionem, & illæ petiverunt, ut uxorem ad quod, cum Juramentum sit illicitum, obligari non poterat.

C A S U S.

Ad utramque Regulam.

Humberta juvenis vix ad matrimonium apta puella à parentibus egenis importunis precibus & largitionibus inducitur Titio hæretico nubit, [A] hac conditione, ut si proles acciperent si ve non, Humberta in omnia Titii bona succederet, proles autem in paterna educarentur scæta: (B) quod ab utraque parte juratum. (C) Matrimonio contracto Humberta prolem tantum gignit fœmellam, quam Titius scholas hæreticas frequentare jubet. Humberta opponit, quod verba illa de educatione prolium juxta morem patræ de proli- bus masculinis intelligenda sint: (D)

& cum durius haberetur, cum prole sua abscedit, eligens potius mendicare, quam proles pati perversionem. (E) Consultuit autem Theologum, an valorem matrimonii impugnare possit, eò quod sufficientem libertatem non habuisset: (F) quod in minori ætate contraxisset: [G] quod contraxisset cum conditione vel modo bono matrimonii & honestæ proles educationi advertante: (H) aut an Titius per dominum territorialem, ut Filiam Catholicè educari permittat, seque in conjugem recipiat, cogi valeat. (I)

R E S O L U T I O.

(A) **M**atrimonium validum, sed illicitum est; validum, quia importunæ preces & largitiones excessivæ contensûs non vitiant libertatem; illicitum est: quia cum periculo perversionis proles contrahitur, & Sacramentum matrimonii indignè administratur, cum hæreticus illud dignè suscipere non possit.

(B) **C**onditio turpis erat contra finem matrimonii. *Cap. fin. de condit. apposis.*

(C) **J**uramentum quoque per *Regulam* 58. non tenebat.

(D) **H**umberta sese opponere obligabatur, & pro se *Regulam* 57. adferre poterat, quia enim omnes proles non expresserant, verba juxta patriæ consuetudinem accipienda erant.

(E) **A** marito recedere poterat & debebat, cum ipsi amplius absque injuria Creatoris cohabitare nequiret. *Cap. quasruis. 2. de divort.*

(F) **E**x illo capite valorem matrimonii

monii impugnare non poterat: non enim metu, sed precibus & largitionibus, quæ voluntariè non contrariantur, inducta erat.

(G) Nec ætas oberat, quia ex consummato matrimonio prolem suscepit, quæ capacitatem ad matrimonium probabat.

(H) Si in ipsa matrimonii celebratione conditio apposita fuisset, hæc

istius valorem impedivisset. *Civ. cap. fin. de condit. apposit.* Secus si interposita dotalia matrimonium antecedentia, de religione, in qua proles educanda, convenissent.

(I) Maritus etiam auxilio brachii sæcularis omninò cogendus erat, ut uxorem reciperet, prolemque in religione Catholica educati permitteret.

REGULA LIX.

Dolo facit qui petit, quod restituere oportet eundem.

Quæres primo. Quis hujus Regulæ sensus?

ꝛ. Qui ab altero petit id, quod eundem mox restituere debet dolo facere, & alterum defraudare velle præsumitur. Ratio est: quia bona fides adesse non potest, cum illud, quod petitum, statim restituendum. Præterea lex & natura inutilem abhorret circuitum, ut fiat pluribus, quod paucioribus expediri potest. *Arg. L. 1. C. ne uxor. pro marito Sc.* Exempla sunt 1mo. Fœneratori promissas usuras exigenti opponitur exceptio, quod usuras exactas statim restituere teneatur. *Cap. cum tu. s. cap. suas. 13. de usur.* 2do. Marito dotem à Socero promissam post mortem uxoris postulanti doli objicitur exceptio, eò quod soluto per mortem matrimonio

dotem receptam mox restituere obligetur. *L. apud Celsum. 4. §. apud Julianum. ff. de doli mali Sc. metus except.*

Quæres secundo. Quæ hujus Regulæ exceptiones?

ꝛ. Sequentes. 1mo. Non tenet Regula, quando non eidem, sed tertio facienda est restitutio. Sic Commodatarius rem sibi commodatam & à fure ablatam ab eodem justè reperit, eò quod res commodanti ejus domino sit restituenda. 2do. Fallit Regula, si non statim, sed post temporis intervallum facienda sit restitutio; ut Pater à filia sua Titii uxore hæres est institutus, & rogatus, ut hæritatem post mortem suam nepoti testatricis Titii filio restituat: in quo casu Pater in petitione hæreditatis filia suæ doli exceptione repellitur.